

Sygn. akt VII Pa 62/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Katarzyna Antoniewicz**

Sędziowie: **SO Wiesława Szulczewska**

SR del. do SO Jarosław Matuszczak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2018 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Stowarzyszenia (...) w P.** działającego na rzecz **P. A.**

przeciwko **(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.**

w związku ze skargą o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 lipca 2015 r. w sprawie o sygn. akt VIII Pa 42/15

w przedmiocie zażalenia powoda na postanowienie zawarte w punkcie IV wyroku z dnia 22 września 2017 r.

postanawia:

- zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądza od Stowarzyszenia (...) w P. na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. w G. kwotę 854,- zł (osiemset pięćdziesiąt cztery złote) tytułem kosztów sądowych, w tym kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- oddala zażalenie w pozostałej części,
- odstępuje od obciążania pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kosztami postępowania zażaleniowego.

.....
SSR del. do SO Jarosław Matuszczak	SSO Katarzyna Antoniewicz	SSO Wiesława Szulczewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 września 2017 r. w Gdańsku w punkcie :

I. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 lipca 2015 r. sygn. akt VIII Pa 42/15 w pkt 1 i 2 w ten sposób, że:

- 1) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie IV P 111/13;
- 2) zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1350 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
- 3) obciążył Skarb Państwa kosztami sądowymi;

II. zobowiązał P. A. do zwrotu pozwanemu (...) Sp. z o.o. w G. spełnionych świadczeń tj. kwoty 8079,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami w kwocie 3448,07 zł;

III. wyłączył żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 12877,36 zł od dnia 18 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty do odrębnego postępowania i sprawę w tym zakresie przekazał według właściwości Sądowi Rejonowemu w Gdyni;

IV. zasądził od P. A. na rzecz pozwanego (...) Sp. z o.o. w G. kwotę 2204 zł tytułem kosztów sądowych, w tym kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając rozstrzygnięcie zawarte w punkcie IV wyroku Sąd Okręgowy podał, iż rozliczył między stronami koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego objęte żądaniem zwrotu. Jak się bowiem zgodnie przyjmuje w doktrynie i orzecznictwie w świetle art. 109 k.p.c. roszczenie o zwrot kosztów procesu ma ściśle procesowy charakter, co przesądza o tym, że niezgłoszenie w procesie żądania w tym zakresie skutkuje wygaśnięciem tego roszczenia. Konsekwencją powyższego jest to, że roszczenia tego nie można dochodzić w odrębnym procesie jako żądania głównego (uchw. SN(7) – zasada prawna z 23.6.1951 r., C 67/51, OSN(C) 1951, Nr 3, poz. 63; orz SN z 14.5.1965 r., III CO 73/64, OSNCP 1966, Nr 7–8, poz. 108; orz. SN z 7.1.1966 r., PZ 84/65, OSP 1966, Nr 9, poz. 208; post. SN z 9.4.1968 r., II CR 30/68, Legalis, zob. też komentarz do art. 109 k.p.c. pod red. Zieliński 2017, wyd. 9 oraz pod red. Góra-Błaszczkowskiej 2015 wyd. 2 Legalis). Rozstrzygając zatem o całości kosztów procesu Sąd Okręgowy zastosował na podstawie art. 406 k.p.c., art. 98 k.p.c. i kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zasądził od powoda P. A. na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 2204 zł. Na powyższą kwotę składa się opłata od skargi w wysokości 404 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym ustalone na podstawie § 11 ustęp 1 punkt 2 w związku z § 6 punkt 4 i § 12 ustęp 1 punkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w kwocie 450 zł jak również zwrot wyegzekwowanych kosztów w kwocie 1.350 zł.

Na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie IV wyroku wniósł zażalenie P. A. zarzucając mu naruszenie art. 98 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu od niego podczas gdy nie posiadał on przymiotu strony w niniejszej sprawie, a powodem było Stowarzyszenie (...), a zatem jakiegokolwiek koszty procesu mogą być zasądzone wyłącznie od powodowego Stowarzyszenia, a nie od P. A..

W związku z tym zarzutem wniósł o zmianę tego punktu wyroku poprzez zasądzenie kosztów procesu od powodowej organizacji pozarządowej a nie od niego, który nie był powodem w niniejszej sprawie.

Nadto, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz P. A. zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 98 k.p.c. wskazał, iż w niniejszej sprawie powództwo zostało wytoczone przez organizację i pozarządową: stowarzyszenie (...) działającą na rzecz pracownika P. A.. Z procesowego punktu widzenia P. A. nie uzyskał przymiotu strony powodowej. Biorąc pod uwagę sytuację procesową, która miała miejsce w niniejszej sprawie, wszelkie koszty procesu winny zostać zasądzone – w zależności od wyniku sprawy – od powodowego Stowarzyszenia albo na jego rzecz.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie, mimo skromnego uzasadnienia było częściowo słuszne, co skutkowało zmianą zaskarżonego postanowienia w postulowanym kierunku, choć tylko co do kosztów procesu wywołanego skargą o wznowienie postępowania.

W sprawie której dotyczyła skarga o wznowienie postępowania, nie budziło wątpliwości, że powództwo wytoczyło Stowarzyszenie (...) w P. działające na rzecz P. A..

Kluczowym zagadnieniem dla rozstrzygnięcia kwestii kosztów procesu, było to, kto jest odpowiedzialny za wynik sprawy w przypadku wytoczenia powództwa przez organizację pozarządową na rzecz osoby fizycznej: ta organizacja czy też osoba na rzecz której doszło do wytoczenia powództwa. W celu ustalenia tej odpowiedzialności, należy określić charakter takiego wytoczenia powództwa.

Zgodnie z (przywołanym także na 4 stronie pozwu) art. 462 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, mogą wytaczać powództwa na rzecz pracownika lub wnosić odwołania od decyzji organów rentowych, a także, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, przystępować do nich w toczącym się postępowaniu.

Zgoda na wytoczenie powództwa została wyrażona przez P. A. na piśmie w dniu 18 października 2012 r. (k.18).

Nie budzi zatem wątpliwości, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z sytuacją odpowiadającą hipotezom normy prawnej zawartej w art. 462 k.p.c. jak również w art. 62§1 k.p.c.

Zgodnie z art. 62§1 k.p.c., a odmiennie niż w przypadku art. 62§2 k.p.c., kiedy to organizacja przystępuje do procesu do strony, do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby, tj. art. 55, 56 i 58 zd. 1 k.p.c.

Odpowiednie stosowanie przepisów o prokuratorze w zakresie kosztów procesu powoduje m.in. to, że w sprawach, w których powództwo zostało wytoczone przez organizację nie będzie miał zastosowania art. 106 k.p.c. Sąd Najwyższy, po orzeczeniach z pierwszych lat obowiązywania kodeksu postępowania cywilnego, w których był wyrażany pogląd, że art. 106 k.p.c. odnosi się zarówno do wypadków, gdy prokurator wytoczył powództwo, jak i sytuacji wynikających z jego wstąpienia do postępowania, ostatecznie w wyroku z dnia 5 maja 1989 r., II CR 155/89 (OSP 1990, nr 7, poz. 270) stwierdził, że art. 106 k.p.c. nie ma - zgodnie z jego treścią - zastosowania w razie wytoczenia powództwa przez prokuratora na podstawie art. 7 i art. 57 k.p.c.. To stanowisko spotkało się z aprobatą w piśmiennictwie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r. II CK 116/02). Różnica pomiędzy organizacją pozarządową a prokuratorem, sprowadza się do wymogu uzyskania zgody pracownika (prokurator takiej zgody nie potrzebuje). Tym samym powstaje pytanie, czy fakt wyrażenia zgody na wytoczenie powództwa w swoim imieniu oznacza także zgodę na ponoszenie kosztów procesu w razie przegrania sprawy, ewentualnie, czy ustawodawca przewiduje taką konsekwencję.

W ocenie Sądu w składzie rozpoznającym zażalenie, brak jest uzasadnienia aksjologicznego dla takiego wniosku.

Po pierwsze, we wszystkich sprawach, w których ustawodawca dopuścił udział organizacji pozarządowych (art. 61§1 k.p.c. i 462 k.p.c.), widoczna jest albo formalna dysproporcja pomiędzy stronami na korzyść strony pozwanej (przykładowo w sprawach konsumenckich, pracowniczych i ubezpieczeniowych) albo znaczący interes publiczny (przykładowo sprawy o ochronę środowiska). Działanie organizacji w takich sprawach prowadzi do wniosku, że pewne uprzywilejowanie osoby na rzecz której działają, w postaci braku odpowiedzialności za koszty procesu strony przeciwnej jest uzasadnione dążeniem do zapewnienia równości procesowej oraz interesem publicznym. Na trafność tego wniosku wskazuje pośrednio też to, że organizacja pozarządowa jest zwolniona z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.) i art. 62 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r. II CZ 95/15, za: Legalis).

Po drugie, jak wynika z uzasadnienia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U. Nr 233, poz. 1381, druk sejmowy nr 4332) treść przepisów art. 61 i 62 k.p.c. sprzed zmiany sprawiała, że organizacjom społecznym przysługiwało uprawnienie do wytoczenia powództwa na rzecz osoby trzeciej bez jej wiedzy, a nawet wbrew jej woli. Rozwiązanie takie stawiało organizacje w roli zbliżonej do prokuratora i stanowiło daleko idące odstępstwo od podstawowej dla procesu cywilnego zasady dyspozycyjności, którego zakres nie był dostatecznie uzasadniony względami aksjologicznymi. Stąd też w projektowanym art. 61 § 1 uznano, że dla uzyskania przez organizację legitymacji procesowej w celu wytoczenia powództwa na rzecz osoby fizycznej, niezbędne będzie uprzednie udzielenie przez tę osobę pisemnej zgody na występowanie organizacji na jej rzecz w konkretnej sprawie. Tym samym wprowadzony wymóg zgody miał na celu jedynie ochronę osobie fizycznej przez przeprowadzeniem procesu z dotyczącego jej roszczenia bez jej udziału.

Po trzecie wreszcie, gdyby przyjąć, że osoba, na rzecz której organizacja pozarządowa wytoczyła powództwo miałaby odpowiadać wobec pozwanego za koszty procesu, nie miałaby sensu przyjęcie, iż jeżeli na podstawie art. 56§1 k.p.c. osoba na rzecz której wytoczono powództwo wstąpi do sprawy w charakterze powoda to będzie odpowiadać za wywołane przez siebie koszty procesu (zob. (post. SN z 11.2.1977 r., I CZ 8/77, Legalis), gdyż i tak byłaby za nie odpowiedzialna.

W konsekwencji sąd przyjął, że rację co do zasady ma skarżący, iż to nie P. A., lecz działające na jego rzecz Stowarzyszenie (...) w P. jako pozwany winno ponieść koszty procesu we wskazanej w postanowieniu wysokości za postępowanie ze skargi o wznowienie postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie powołanego wyżej przepisów oraz art. 394²§1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie i orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia co do kwoty 854 zł. Na kwotę tę składa się opłata od skargi w wysokości 404 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym ustalone na podstawie § 11 ustęp 1 punkt 2 w związku z § 6 punkt 4 i § 12 ustęp 1 punkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w kwocie 450 zł.

Odmienne natomiast należało potraktować zwrot wyegzekwowanych kosztów w kwocie 1.350 zł. Jak wynikało z wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 lipca 2015 r. sygn. akt VIII Pa 42/15, koszty te zostały zasądzone od pozwanej spółki na rzecz P. A. a (...) Stowarzyszenia Towarzystwo (...) w P.. W sprawie niespornym było także, iż świadczenie w tym zakresie zostało spełnione po uprawomocnieniu się wyroku przez pozwanego na rachunek P. A.. Tym samym orzekając o obowiązku zwrotu tych kosztów, prawidłowo Sąd Okręgowy w zaskarżonym punkcie postanowienia orzekł o zwrocie wyegzekwowanych kosztów w kwocie 1.350 zł od niego, albowiem skoro na jego rzecz nastąpiło zasądzenie tych kosztów jako strony wygrywającej, to z uwagi na zmianę rozstrzygnięcia głównego zawartego w zaskarżonym skargą o wznowienie wyroku, należało potraktować go jako stronę przegrywającą spór na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sąd w skardze o wznowienie orzeka w przedmiocie takim, jaki był objęty wyrokiem pierwotnym.

Z uwagi na to, że pozwany w żaden sposób nie przyczynił się do błędnego rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a wręcz w skardze wniósł o zasądzenie ich od powoda (pkt 4), którym było ewidentnie Stowarzyszenie, sąd na podstawie art. 102 k.p.c. w punkcie 2 postanowienia odstąpił od obciążania go kosztami postępowania zażaleniowego.

.....
SSR del. do SO Jarosław	SSO Katarzyna Antoniewicz	SSO Wiesława Szulczewska

Sygn. akt VII Pa 62/17

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
- a. (...)
- b. (...)
- c. (...)
3. (...)
- (...)
- (...)
- (...)
- (...)